

SÍMILE

--- Butlletí del COBDCV // 2° Època // ISSN 2171-6293 ---

Entrevista a Vicent Giménez Chornet sobre el llibre “Els orígens de la nostra democràcia”

Paraules clau: Francisca Ramón Fernández, Vicent Giménez Chornet, Universitat Politècnica de València, Documentació

Vicent Giménez Chornet és doctor en Història per la Universitat de València, Professor Titular a la Universitat Politècnica de València, àrea de Documentació, ha sigut president del Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de la Comunitat Valenciana de 2010 a 2012. És director de la revista "Mètodes d'informació" que publica el COBDCV i coordinador de la Secció d'Arxius del COBDCV. Te publicacions sobre institucions foral valencianes, com “La representatividad política en la Valencia foral”, “Las Instituciones del Derecho Foral Valenciano”, El lèxic jurídic dels jutges àrbitres a la València del segle XIV” i acaba de publicar “Els orígens de la nostra democràcia” per la editorial Tirant lo Blanch.

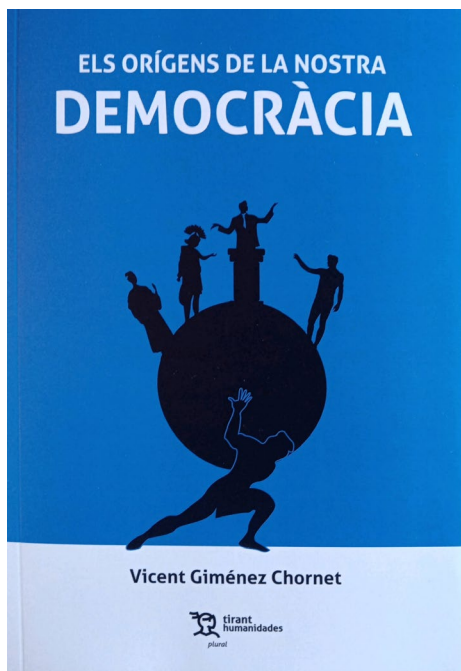

SÍMILE

--- Butlletí del COBDCV // 2° Època // ISSN 2171-6293 ---

1. Per què considera que el llibre *Els orígens de la nostra democràcia* ha d'estar a les biblioteques?

El llibre està escrit en clau de difusió i no amb una metodologia científica rigorosa, és a dir, no té notes a peu de pàgina, ni cites bibliogràfiques, de manera que les lectors

puguen realitzar una lectura ràpida. El motiu d'escriure el llibre és intentar donar a conèixer a tots aquells que aprecien el bon govern quins són els nostres orígens. Pose per exemple una comparació: imaginem vostès que ara, per qualsevol qüestió, tenen amnèsia i no saben d'on venen, no saben si pertanyen a un estatus social concret, si tenen poder econòmic o en quines circumstàncies viuen, i necessiten acceptar la situació actual perquè no hi ha més remei. Amb el nostre sistema de govern democràtic ocorre això, acceptem el nostre sistema democràtic, però desconeixem d'on venim i no reflexionem si podem millorar-lo a

partir de conèixer d'on venim. Per això, considere que el llibre ha d'estar a les biblioteques públiques perquè tinga una major difusió davant els lectors potencials que es preocupen per un bon govern, especialment els joves i els que exerceixen la política, perquè d'aquests depèn que en el futur la democràcia pugui millorar segons les exigències de cada període històric. Les biblioteques són un eix essencial de transmissió del coneixement, i els assajos han de ser presents en les seues prestatgeries per a permetre als seus lectors el desenvolupament del pensament crític.

SÍMILE

--- Butlletí del COBDCV // 2° Època // ISSN 2171-6293 ---

2. Del desenvolupament de la seua investigació, quins considera vostè que són els elements essencials per a un bon sistema de govern democràtic?

Aquesta pregunta no és nova. Encara que el Partit Democràtic apareix en el segle XIX espanyol, ja uns segles abans va haver-hi una preocupació per un bon govern. Considere que va ser John Locke, el filòsof i polític anglés que va viure entre finals del segle XVII i principis del XVIII, qui es va preocupar pel que hui considerem la separació de poders. Un dels elements fonamentals d'un bon govern democràtic és que hi haja plena independència entre el Poder Legislatiu, el Poder Judicial i el Poder Executiu. En el llibre s'exposa com en la nostra història constitucional recent ha anat evolucionant aquesta separació de poders. L'altra qüestió important és la representació política. Entenem per un sistema de representació aquell on l'individu pot triar el seu representant polític. Actualment a Espanya no triem directament el nostre representant polític, sinó que votem a un partit polític, i això no havia succeït en les constitucions anteriors. En els nostres sistemes electorals anteriors podíem triar els nostres representants, independentment del partit polític. A Espanya això només és possible actualment en la votació al Senat.

3. Tenim actualment uns “bons” valors democràtics?

Pense que la major part dels valencians valora el sistema democràtic com el millor sistema de govern. Ara bé, intuïsc que una gran part de les persones considera que simplement pel fet d'anar a votar ja està exercint la seua participació democràtica. El valor democràtic de les persones els ha de fer reconèixer com existeixen unes certes actituds i comportaments dels partits polítics o de la població que no respecta ni el procés de representació, ni la separació dels poders. Per exemple, el Poder Executiu ha de governar per a allò que manifestament vol una majoria de la població. En la nostra història recent tenim, per exemple, el cas de com el govern ha pres algunes decisions en contra del que opinaven els espanyols, segons va registrar el CIS (Centre d'Investigacions Sociològiques). Pose com a exemple el cas del Govern d'Aznar quan

SÍMILE

--- Butlletí del COBDCV // 2° Època // ISSN 2171-6293 ---

ens va incloure en la participació de la guerra de l'Iraq contra l'opinió d'un percentatge superior al 90 per 100 dels espanyols, que n'estaven en contra.

4. Considera vostè que els valors democràtics han anat canviant amb el pas del temps i per què?

La democràcia va aparèixer amb el govern dels grecs de l'època clàssica. En aquella època Aristòtil considerava que no era el millor sistema de govern. Per a Aristòtil el millor sistema de govern era el de l'aristocràcia, entenent per aristocràcia el govern dels savis. Aquest argument va servir en èpoques posteriors, especialment en l'època medieval i la moderna, quan hi havia un govern autoritari i absolutista, per a citar Aristòtil, i dir que el govern dels reis i els seus ministres era el govern dels savis. Evidentment, el que cal preguntar-se és com es trien aquests savis per a governar. Amb la caiguda del sistema absolutista a Espanya i el començament de l'era constitucional, ja en les corts que van aprovar la Constitució de 1812 els nostres parlamentaris es van plantejar si calia copiar el sistema anglès de dues cambres per al poder legislatiu, i en aquestes corts ells van opinar que solament n'havia d'haver una i que el Senat no havia d'existir, ja que era una cambra creada perquè el monarca i els nobles pogueren influir en la publicació de lleis. En les nostres dues repúbliques només hi ha hagut una cambra per al poder legislatiu. Els valors democràtics, entenent per democràcia el que apareix en els escrits espanyols del segle XIX que promou aquest partit polític, estan basats en el que es considera el respecte als drets humans, la llibertat d'associació i de reunió, el sufragi universal, la llibertat de pensament i la reducció de les desigualtats econòmiques entre les persones. Actualment els politòlegs o investigadors dels sistemes de govern consideren que el govern democràtic ha de disposar d'un sistema de participació ciutadana continuada, a fi que les grans decisions del poder executiu o del poder legislatiu siguin testades per la població i que la població no haja d'esperar que passen quatre anys per a poder canviar de representant polític, perquè l'actual no duu a terme el que en un inici va indicar i pel que se li va votar.

SÍMILE

--- Butlletí del COBDCV // 2° Època // ISSN 2171-6293 ---

5. Considera vostè que tenim un bon sistema democràtic actualment? Quines serien les propostes de millora?

No existeix la democràcia perfecta. Un sistema democràtic és un conjunt d'elements a aconseguir, i això depèn de cada època històrica. Considere que disposem d'un bon sistema democràtic, però amb moltes qüestions a millorar. La nostra Constitució es va elaborar en una època convulsa, després d'un sistema tan autoritari com va ser la dictadura de Francisco Franco. La nostra societat actual és molt diferent de la societat de finals de la dècada del 70. Una de les principals millores a fer seria la implantació de llistes obertes per a l'elecció dels nostres representants en el Congrés de Diputats, igual que ocorre al Senat.

6. Quina ha sigut la motivació per a dedicar la seua investigació a analitzar el sistema democràtic des dels seus orígens i què considera que pot aportar el seu estudi?

Des de l'inici de les meues investigacions històriques una de les meues preocupacions ha sigut l'elecció de representants per al govern. Un dels meus primers articles va ser analitzar l'elecció dels diputats del comú i síndic personer en la segona meitat del segle XVIII, en un context de govern absolutista de la monarquia, per la qual es va permetre que la població masculina en general poguera votar uns representants que s'havien d'incorporar al govern local. Allò va ser una novetat molt important perquè va permetre que la gent poguera triar lliurement uns representants en la seua localitat. Posteriorment vaig analitzar alguns aspectes de la Constitució de 1812, i això em va permetre reflexionar sobre pràctiques absolutistes de períodes històrics anteriors al constitucionalisme. En el llibre expose com alguns filòsofs i polítics espanyols i valencians, al llarg de la història, van reflexionar sobre aspectes de la justícia, el poder i la representació, i tots ells, d'alguna forma, van plantejar successivament preguntes i respostes sobre el bon govern, en contra de sistemes que facilitaven la corrupció política i econòmica. El que pretenc en aquest estudi és fer veure al lector com algunes qüestions que ens preocupen en l'actualitat no són una novetat, i que en

SÍMILE

--- Butlletí del COBDCV // 2° Època // ISSN 2171-6293 ---

Èpoques anteriors ja van reflexionar sobre aquests temes i els van donar diferents solucions en les seues respectives èpoques històriques. Per exemple, el tema de l'indult, que és una herència de quan el rei absolutista tenia tot el poder, fins i tot el judicial (el rei era considerat el màxim jutge i d'ell emanava la justícia) és una ingerència del poder executiu en el poder judicial. Quan s'inicia el període constitucional el poder executiu es va reservar aquesta preeminència que tenia l'antic monarca de canviar qualsevol decisió que haguera pres el poder judicial mitjançant l'indult. Aquesta qüestió va ser tractada en la Primera República i s'hi va abolir que el poder executiu poguera indultar i que, només en cas de pena de mort, l'expedient es remetera a les corts, on residia el poder legislatiu, per a la seua possible revisió. Aquest és un de tants exemples de reflexió que pot aportar el meu estudi per a conèixer d'on venim i que deixa manera poder disposar d'elements de judici per a millorar el nostre sistema democràtic, al qual *Democracy Index 2021* cataloga en el lloc 24, en la categoria de democràcia deficient. Cal eixir de l'amnèsia i conèixer els nostres orígens.

Autora:

Francisca Ramón Fernández

Llicenciada i Doctora en Dret per la Universitat de València. A l'actualitat, és Professora titular de Dret Civil adscrita a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria del Disseny (ETSID) de la Universitat Politècnica de València.

La seua fitxa pública es pot consultar en:

<http://www.upv.es/ficha-personal/frarafer>